

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Éves ár 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 25.

Ausztria szövetségesei.

Itéljen a nemzet. Ezekkel a szavakkal oszlatta fel Magyarország apostoli királya ez év elején a magyar parlamentet. Itéljen a nemzet — és a nemzet ítélte. A hatalmas szabadelvűpárt, a híres gárda, mely büszke fölénnyel, szuverén fönséggel tekintett le a többi pártokra, összetörve, összemorzsolva került ki a választásokból. Az a párt, amely 30 éven át abszolút hatalommal dominált, mely, ha kellett tüzzel-vassal terrorizált, pénzzel korrumpált, ez a párt, melynek kormányon levő miniszterei az utóbbi években diktátorok módjára osztogatták a parancsot — megbukott.

Hatalmas nemzetek, istenített Caesarak, kiknek országain a nap soha le nem nyugodott, megcsontosodott dynasztiák, elenyésztek, elpusztultak, a kor szelleme elseperte, megölte őket. Ez a világ folyása, az emberiség sorsa. Nagyokból kicsinyek, kicsinyekből nagyok lesznek.

Ausztria főszövetségese, a hatalmas, erős liberálistárpárt eljátszotta kis játékait, kiütötte utolsó kártyáját, minden erőlködése dacára soha többé nem fog azzal a hatalommal rendelkezni, melylyel azelőtt. Változhatatlan sorsába bele kellene nyugodnia. De mit látunk, mit tapasztalunk? Látjuk, hogy a bukott liberálistárpárt még roncsaiban is fenhéjazó, látjuk, hogy minden alkalmat, minden megengedett és meg nem engedett eszközt megragad,

csak hogy a hatalmat biztosíthassa magának. Szövetkezett a hazátlan, vallástalan szociálistákkal, fanatizáltak és izgatták az utca söpredékét, a csöcseléket, kik megvadulva támadták meg a védtelen ifjakat, kiknek párologó véréből megittasulva, megvadulva terrorizáltak és lámpavassal lenyegetőztek. Valóban szép szövetségesei. Ausztria zászlói alatt: szociálisták, stréberek, sanculottok, jakubinusok. Ehhez csak jó gyomor kell, mely megtudja emészteni. Nagyszerű tablon, Spanyol etikette, francia elegancia mellett — büzös szagot árasztó vörös sapkás sanculott, ki arisztokrata fej után éheznek.

Legujabb szövetségesei az osztrák kamarillának, a nemzetiségnek. Ide számíthatjuk a román aktivistáknak egy részét, kik most az általános választói jog égisze alatt, népgyűléseket rendeznek és az általános választói joggal bolondítják a szegény román népet. Hála Istennek a románságnak nagyobb része nem ült fel és mai formájában nem akceptálja az általános választói jogot, amely csak ámitás és csak azért találták ki, hogy vele a koalíciót népszerűtlenné tegyék. Édes Istenem, hát hiszi-e az valaki, hogy az a párt, amely 30 éven át bécsi kommandóra intézte nemzetének ügyeit, hogy az a párt, melynek eddigi viselt dolgai amellel bizonyítanak, hogy az abszolútizmust is elfogadná, csak hogy hatalomra jusson, hiszi-e az valaki, hogy ez a párt és kormány őszintén, igazán óhajtja-e az általános választói jogot! Lehetséges-e az, hogy az

a párt, amely milliókat áldozott fel, csak hogy magának többséget biztosítson, az a párt, amely még ma is végvonaglásában mindent elkövelt, — ha még egyszer hatalomra jutna, behozná az általános választói jogot. Eszközök csupán mindezek a mai kormány kezében, addig, míg a kormány keresztül viszi tervét, felhasználja önöket, azután pedig, miként azt egy nagyállású férfiú mondotta: »Rendelkezzünk mindig zuhanynyal, miszerint a nemzetiségi képviselőket észre tértjük és megfélemezzük őket.«

Azt mondják a román politikusok, hogy azért nem szövetkezhetnek a koalícióval, mivel az megszorítással akarja behozni az általános választói jogot. Hát talán a mai kormány, ha hatalomra jutna, behozná az általános választói jogot minden megszorítás nélkül? Hígye, aki hiszi.

Ne ábrándozzunk tehát, tehát ne ámituk a népet, hanem minden erőnkkel támogassuk az egyesült ellenzéket, a koalíciót. Én erősen hiszem, hogy abban az esetben, ha mi románok most e válságos időben a koalícióval szövetkezünk, azt támogatjuk, annak idején, mint igaztestvéreket fog a koalíció magához ölelni.

Ezek volnának az idő szerint Ausztria szövetségesei, a kamarilla szülöttjei, ezekkel kell a koalíciónak megküzdenie. Ha valamikor, úgy ma és a jövőben; melynek eseményei kiszámíthatatlanok, — kell az egyesült ellenzéknek férfias komolysággal, higgadtsággal, megfontolással rendelkeznie. Ha valamikor, úgy most tartsa szeméi előtt a koalíció, hogy minden

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Boszorkányszerelem.

Írta: Petko Todorov.

I.

Mindenki figyelmeztette.

Eljött az anyja, kezében a csöbör tejjel, melléje lépett is így szólott hozzá:

— Fiam, hagy abba a furulyaszót... A hold nemsokára előbujik a felhők mögül, ez pedig nem jelent jót. Valami baj érhet és akkor nem védelmezhetünk meg a szomszédok ellen és nekünk sem lesz maradásunk a faluban.

A legény nem hallgatott az intő szóra. Nekitámaszkodott a kertajtónak, tovább játszotta dalát, mely oly epedően suhant tova az éj csendjében... Köröskörül elhalt az élet és a nappal zaja. Az emberek nyugalomra tértek... Most kilépett a sógornője, aki szintén a teheneket fejte és megállt előtte:

— Nos sógor, jöjj be a házba. A néninél ma oly különösen kukorékolt a kakas és a kutyánk úgy ugatott, mintha a pusztán volna... Ez nem jelent jót. Emlékszel-e még arra, hogyan szállta meg a pópa feleségét, Dojnat, az erdei szellem?... Jöjj hát! A hold oly fényesen világít, mintha nappal volna. Hallod, megbetegszel...

Nem merte befejezni a mondatot. Viszszatért a házba. A juhász ajkához illesztette a furulyát és félénken körülnézett. Mintha fátyol takarna el mindent. A fák árnyaiból mint álomképek emelkedtek ki a csendes házak, itt-ott túskebokrok felragyogtak a világító Szent-János-bogarak. A bokrok megremegettek és sugásuk mintha ősrégi történeteket mesélne az őszi éjszakának... Kosjó még egyre gondolatlaiba mélyedt. Idősebbik nővére állott előtte.

— Hallgass a jó szóra. Elveszited az eszedet. Jöjj innen! — Bezárta a kertajtót és elindult. — Ilyen fiatal legényekre, mint te, Neda mindenütt akad. Miért bolondulsz utána?

Minden éjjel a kakas kukorékolásig ott vagy a furulyáddal. Kicsutolnak.

A fájdalom még jobban belemarkolt Kosjó szívébe. Ajkához illesztette a furulyát és vadul felcsendült szenvedélyes dala.

És mintha minden ujja éledne, amikor a furulya édes dallama megcsendül Egymást érik a dallamok, a hangok, hogy mindazt kifejezzék, amit a szíve érez.

És amikor minden elcsendesül, mindent eltakar az éj, halkán kinyílik a szemben levő ablak és megjelenik Neda fehér ingben. Lopva világít rá a hold és fehér arcza, aranszinű haja felragyog. A szeme megvillan. Tekintetük találkozik. Neda elpirul...

A furulya elnémul és a juhász lehajtja a fejét.

— Jöjj, ó jöjj... Kérleli remegő hangon.

— Mit tegyek? Kihez menjek? — feleli kaczagva Neda.

— Jöjj!...

A juhász arcán fájdalmas vonás jelenik meg. Nem mer a leány a szemébe nézni.

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

körülmények között higgadság, megfontolás vezesse. Mindazonáltal szigorúan ragaszkodni az elvekhez, mert: »Zürzavarban a szigorú elvek gyógyítólag hatnak.« (Kl.)

A kormány fenyeget.

A váltakozó kormányok egyik állandó hü lapja írja, hogy a sok fölösleges nyilatkozat ideje elmúlt. Most a tettek következnek s a Fejérváry-kormány ezekkel a tettekkel fog szolgálni a nemzetnek.

Efféle tetteket, a melyek a fölösleges hazafias beszédek, az alkotmány fölösleges hangoztatását vannak hivatva pótolni, több ízben tapasztaltuk a történelemben.

Hogy egyebet ne említsünk, ott volt ő Felsője hűséges szolgálója, Karaffa tábornok. Azok a remitens, rebellis magyarok, a lázadó vármegyék a kormány parancsait semmibe sem vették. Örökké csak fölösleges nyilatkozatokat tettek, mindig csak az alkotmányt emlegették.

— Hát ebből éppen elég volt, irta tegnap az illető lap és mondotta harmadfél száz éve Lobkowitz. És leküldték a császár hű tábornokát, Karaffát, »rendet csinálni«, mint az illető lap írja. »És a rendcsinálás megkezdődött.«

Másik rendcsinálás is volt: 1849-ben kezdődött. Azok a nyakas magyarok megint csak az ő alkotmányukat emlegették. »Gyom« nőtt az országban, a melyet »kiirtani« kellett, mint most is sürgeti a kormány szócsöve. És megjelent a hűséges Haynau tábornok, irtott és végét vetette a fölösleges nyilatkozatoknak és »hatékony eszközökkel« rendet csinált. Érdemeiért Kristóffy és

Bokányi a (Bécs-felé) haladó és (az ékszeres üzletek ellen nemesen küzdő) szociáldemokrata lapok dicshimnuszai közt fogják törvénybe iktatni. Ha fogják.

Ismét azt hangoztatják, hogy: Elég volt az alkotmány emlegetéséből. Cselekedni kell. Új sinecurákat a hűvek vejének, hivatalokat az eladó honfiaknak, maszlagot a hiszékeny tömegnek. A nyomor nagy, ennél fogva közpénzt dobáljunk ki eladó lapok, eladó tollak, eladó meggyőződések vásárlására. Mindent becsértéken felül, tőzsdei kulánssággal. A ki pedig ellenszegül: annak jajjj!

Ime a porából megéledett Fejérváry-kormány beköszöntője:

Körlevél valamennyi törvényhatóságnak

Ő császári és apostoli királyi Felsője folyó évi október 16- és illetve 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával a parlamenti reformnak alkotmányos uton való megoldását is magában foglaló program alapján, a miniszteriumot legkegyelmesebben újból kinevezni méltóztatott.

Erről a törvényhatóság azzal értesítettik, hogy ezen miniszterium a jelen válságos helyzetből való kibontakozásnak alkotmányos uton megvalósítandó feladata mellett, céljául tüzte ki a kormányzat törvényes vezetésének ellátása körében és minden irányban a törvényességnek szigorú fenntartását.

Ez alapon számít a miniszterium arra, hogy törvényes és alkotmányos törekvései elé a törvényhatóság akadályt gördíteni nem fog.

A törvényesség kitűzött elvének szigorú érvényesítése a miniszteriumnak első rendű kötelességévé teszi, hogy a törvényhatóságok és a hatóságuk alatt álló alkalmazottak minden törvénybe ütköző elhatározásával, illetőleg *ténykedéseivel szemben*, a rendelkezésre álló törvényes eszközöket a *legszigorúbb következettséggel* alkalmazásba vegye.

A miniszterium különösen elvárja a törvényhatóságoktól, hogy az adó-fizető polgárok által önként befizetni szándékolt állami adók elfogadása és az állampénztárba való beszállítása valamint a katonai szolgálatra önként jelentkezők részére belépesi bizonyítvány kiállítása és a véderő bármely tagjának behívása körüli törvényes közreműködés tekintetében, törvényes kötelességeiket pontosan teljesíteni fogják.

Ezt, a törvényhatóságok érdekéről is annyival inkább megköveteli a miniszterium, mert az 1886. évi XXI. t. cz. 20. §-ában alkotmányjogi biztosíték gyanánt nyert jogkört tullepő oly határozatok által, melyek az államtól még az önként befizetni szándékolt adókból várható jövedelmet is elvonnák, azon kényszer helyzetbe jutna a kormány, melynél fogva a törvényhatóságok háztartási és egyéb szükségleteinek kielégítése is lehetetlenné válik.

Reá kell mutatni továbbá arra is, hogy a véderő fenntartása iránt tett törvényes rendelkezések végrehajtásának elmulasztása az állam feletti fontos biztonsági érdekeit veszélyeztetné.

Bizton elvárja tehát a miniszterium a törvényhatóság hazafias közönségétől, hogy a törvények és törvényes rendeletek végrehajtásának pontos teljesítése által a hatékonyabb törvényes eszközök alkalmazását feleslegessé teszi.

Budapest, 1905. évi október hó 23-án a magyar királyi miniszterium nevében báró Fejérváry Géza.

Ezt a kis levélkét megkapta Nagyvárad és Biharmegye is.

Risum teneatis! Hát minket kell a »hatékonyabb törvényes eszközökkel« megfenyegetni? A hűséges Nagyváradot? a nem kevésbé hűséges Bihart?

No de se baj. Ennek daczára mindkét törvényhatóság sietni fog a tanító ur vesszejére emlékeztető leiratot hódolattal megköszönni,

Neda egyre örültebben kaczag.

— Mint csináljak veled? Talán játszak veled?

Diadalmas tekintetét nem fordítja el a juhászról.

A juhász nem bírja el tovább. Megszégyenülten távozik.

Neda hangosan felkaczag. Kaczagása üzi a juhászt, aki egyre gyorsabban szalad. Sírni szeretne, de szeméből nem jönnek könnyek. . .

II.

Még hó borította az udvart, amikor Kosjó megbetegedett és egész télen át nem távozhatott a házból. Fekszik és maga elé mereng. Alig hasonlít az élőkhez. És senki sem értette a betegségét. Szentelt vízzel fecskendezték, amikor aludt. Agya mellett a tányérban szentelt vizet tartottak, — mégse segített rajta.

— Boszorkányság! — mondta Gena néni az anyjának, amikor Miklós napján a templomból kijöttek.

— Hogy ez boszorkányság-e, vagy más valami, mi sem tudjuk, — siránkozott az anyja. — Egyre gyöngül. Valami lappang benne. Már csak bőr meg csont.

— Boszorkányszerem ez . . . De hát én hallgatok! — mormogta bosszusan Kassara asszony. Már rég látom. Éppen úgy, mint a pápa feleségénél. Ez a fiú is szerencsétlenséget hoz a falura.

Keserves aggodalommal töltötte el az édes anyát. Nem mert emberek elé kerülni.

A komák telkeresték egymást és csirkéket vittek ajándékba egymásnak. Táncoltak, eljegyzéseket ünnepeltek. A szomszédoknál lakodal-

makat is tartottak. Végre Neda is férjhez ment.

A tél elmúlt. A házban nem öltek le egy tyukot sem. Nem mertek mosni, nehogy a betegséget leforrázzák és magukra haragítsák, mert akkor még rosszabb lett volna.

Kosjó nem tudta elviselni, hogy mindenki ferde szemmel tekintsen rá, szálka legyen a faluban. Szíve elszorult, hasznavehetetlennek tartotta magát és unta önmagát. Amikor kitekintett ablakon, így szólott sógornőjéhez.

— Csak tavaszodjék . . . és én összekötöm a batyumát.

— Mi a szándékom, sógor?

— Nem bírom ki tovább a faluban. Nem akkarok senkit sem látni . . . Ott fenn elkeritem a juhokat, legeltetni fogom őket. A hegyek között nem fogok emberekre akadni.

III.

Es mikor az első fecske megjött, a juhász felhajtotta nyáját a hegyekre. Nem használt az anyja kérése, sem a sógornője lebeszélése. Remete módjára él még ma is.

Rendben tartja a ruháit és minden szükségletét beszerzi. Ha a faluból efelejtettek lisztet küldeni, maga örölte meg a makkot kézi malomán. A nyája megerősödött, megszapordott.

A faluban nem tudják, hogy mit csinál itt Kosjó a magányban. Egyik azt meséli, hogy a sárkány, az arany palota mélyén rejtegeti, mások, hogy egy tündé meg szerette és gyógyító füveket adott neki.

Ha valakit megbabonáztak, felkeresik őt. És ő kigyóvért ad elégetni vagy füveket, melyeket meg kell főzni. És minden tavasszal, a

negyven mártir napján, öreget és ifjat elvezet a Kisértet-szikla gyógyító vizéhez fürdeni.

Ha kisüt a nap, akkor leülnek a fűbe a falubeliek, elköltik az enivalójukat, amit magukkal hoztak.

Dallal és kaczagással telik a nap. Ha hazamennek egyik-másik meg nem állja, hogy kérdést ne intézzen a juhászhoz:

— Hát ezen a télen lesz az eljegyzésünk?

— És micsoda leányok vannak most a faluban! — jegyzi meg valaki.

A juhász megrázza a fejét, majd megkérdi:

— Él még Neda? Mit tudtok róla?

— Neda, — feleli Gena, — nagyon boldogtalan. Férje elszegődött kocsisnak valahol és felesége az anyjánál maradt. Az anyósokkal pedig nem lehet birni.

— Ha gyermeke volna! . . . sóhajt Rajkovicza.

— Ha nem jön ide megfürödni nem is fog teljesülni a kívánság!

A parasztok hazatértek. Elmondták Neda anyósának az üzenetet, aki még kegyetlenebb lett Nedához. Nem engedti többé a forráshoz. Nem szabad a küszöböt átlépnie.

És ha lenyügszik a nap, szigorúan rászól Nedára:

— Hallod hagyd abba a munkát. Jöjj bel! A férjed uton van és még baj érhetné.

Neda bemegey a házba, lehajtja hervadó arcát . . . Gyenge esti szellő álmodozva lebben ide és valahonnan a hegyek mögül édes furulyoszó lány dallami csendülnek . . .

nehogy tulságos hazafissággal — hatékonyabb eszközöket provokáljanak.

A politikai válság.

A hivatalos lap tegnapi száma követő keserű hangulatot tegnap hideg közöny váltotta föl a közvéleményben. Beleszólt aztán a gyilkos közönynek ebbe a halálos csöndjébe öreg ágyuként *Fejérvárynak* valamennyi törvényhatóságához intézett haragos rendelete, amelytől azonban nagyon természetesen nem ijedt meg senki.

Értesülésünket a politikai válság eseményeiről a következőkben adjuk.

A kormány a fönt ismertetett leiraton kívül még két rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz. Ez elsőben *Fejérváry* miniszterelnök értesíti őket a kormány tagjainak kinevezéséről. A második *Kristóffy* József belügyminiszter leirata, amelyben értesíti a vármegyéket belügyminiszterré történt kinevezéséről és kéri támogatásukat.

Az új főispánok esküje.

A fővárosban hire jár, hogy arra való tekintettel, hogy a főispánok ünnepélyes installációja elé a törvényhatóságok akadályokat gördítenek, a kormánynak az a terve, hogy a főispánok az esküt két tanu előtt tegyék le. A törvény úgy intézkedik, hogy az esküt a közgyűlés előtt kell letenni, de *Kristóffynak* ez nem irányadó intézkedés.

Apponyi sógora.

A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király elrendelte, hogy nikalsburgi herceg *Ditrichstein* Hugó, *Mensdorff-Pouilly* grófja, vezérkari ezredes, ő Felsőszék szörnysége ezen állásától való felmentése mellett, a vezérkar tartalékába helyezessék s neki ez alkalomból eddigi állásában teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül a Szent István-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta. Ez a tartalékba helyezés azért érdekes, mert herceg *Ditrichstein* *Apponyi* Albert sógora s tudvalevőleg csak a napokban irták meg a lapok róla, hogy *Apponyinak* és *Bánffynak* egy memorandumát nyújtotta át a királynak a válság ügyében. *Apponyi* ugyan megczáfolta ezt a hirt, de a hivatalos lapnak ez a közlése a czáfolat ellenére is föltűnő.

A III. kerület mandátuma.

A fővárosi harmadik kerületi függetlenségi párt küldöttsége *Botzenhardt* János pártelnök vezetésével tegnap délelőtt tisztelgett *Kossuth* Ferencznel. A deputáció mástól óráig maradt a függetlenségi párt elnökénél, akivel a kerület küszöbön álló képviselőválasztása részleteiről tanácskozott.

Uj emberek.

— Ellesett párbeszéd. —

Géza. — *József*. — *Bertalan*.

Vezetéknévük — ismeretlen.

Géza haragosan sétál föl-le egy budai palotában, mely alighanem valahol a Szent György-tér táján épült valamikor. Kopogás után belépnek *József* és *Bertalan*.

Géza: „Szervuszatok. Ugyancsak megvárakoztatjátok az embert. Türelmem elfogyott. (Félre.) Verfluchtes Civilbagasch.

József: Pompás. Kedves öregem, már a himnuszunkat is tudod. Ki hitte volna, kegyelmes elvtárs? (Dudolva.) Türelmünk elfogyott . . .

Géza: 'S Maul halten und weiter dienen. Ruh't. Parancsoljatok helyet. (Szivarral kínálja őket. Nyájasan.) Tudjátok, miért hivattalak benneteket, fiuk. Uj emberekre van szükségem. Gondolkodási időt kértetek. Megadtam. E'mulott. Hát most számoljatok be.

József és *Bertalan* listát nyujtanak át *Géza*nak.

Géza (széles mosollyal): Kolossál. (Olvassa.) *Zigány* Árpád, *Baneth* Sándor. Sehr praktisch. Tauglich. Mindjárt kieresztjük a kis bestiákat. Ugy-e Bertikém?

Bertalan készségesen derül.

Géza (tovább olvas): *Dienes* Márton. Ganz recht. Hazahoztatjuk Amerikából. Még ma megíratom az *Urlaubschein*t. (Folytatja az olvasást.) *Caba* János. Den kenn' ich nicht.

József: Ügyes fickó. Segédjegyző volt Biharban, aztán körülbelül szolgabíró lett Mohácson. Most ül.

Géza: Nohát csak keljen föl. Jó lesz nekünk. Majd szabadságot adjuk. (Megint olvas.) *Micsinai*. Blöder Name. Keine Spur.

József és *Bertalan*: Ez a póstakocsi rosszul kicsinai. Nagyon erős kéz. Minduntalan verekszik a hörtönörökkel.

Géza: Bravó. Ilyen legény kell minékünk, ki megáll a lábán. (A listát olvassa.) *Falkai*. Geht an. *Kecskeméthy*. Szívesen akceptálnám, kérek alászan Bertikém, de mikor egyszer — ismeretlen helyre költözött. Der Zeit untauglich. *Pintye* György. Wieder ein unbekannter Kerl.

Bertalan: Én ajánlottam, én garantálom. Hires finanszkapacitás — a bankógyártás terén. Legujabban bírósági orvoszakértő.

Géza: Was Du nicht sagst! Also angenommen. Talán az adópénztárat is meg tudja tölteni, ha olyan nagy mester.

Nóde, ugy látom elfogyott a lista. Mára elég is lesz. Sok kicsi sokra megy. Solche Leute kann man brauchen. Majd *ekszponáltabb pozíciókat* adunk nekik. Harapjanak a kemény dióba. A puha kalács, a nyugalmas lelyek maradjanak kiesorbult fogu öregeinknek. (Belenéz a listába.) Nini. Van itt még egy név, de valaki kitörölte.

Bertalan: Én, kedves öregem. *Bali* Mihály neve volt, akit már bizalmasan föl is szólítottam. Hála helyett goromba levelet kaptam tőle.

Géza és *József*: Ugyan? És mit irt?

Bertalan: Képzeltétek, azt, hogy gonosztevőket fölakaszt ugyan, de az alkotmányt nem bántja.

Géza: Dummes Bauernvieh! Csabd el Berti, mint én azt az ostoba bécsi szolgát, aki ellefejtette földadni *Laczinak* a telegrammot.

József: Igazad van, kegyelmes elvtárs. (Dudolva.) Ki ellenáll, hadd vesszen ő . . .

Géza: Holnapra új listát várok tőletek. Köszönöm a mait. Abtreden.

József és *Bertalan* eltávoznak. A párbeszédnek végeszakad. *Lulu*.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 29. Dal és táncszertély a *Kossuth* szobor javára a Zöldfában.

Ok. 31. *Weston* Willy *Wagner*-estéje, a Kereskedelmi Csarnokban.

November 12. A jogakadémia ifjuságának matinéja d. e. 11 órakor a főgimnázium disztermében.

Napról-napra.

A kispapok.

Minden jóra való, művelt katolikusnak nagyon jól illenék, kellene tudnia a történelméről, az irodalomtörténetéről, melyek hazafias missziót töltöttek be derék kispapjaink egyházirodalmi iskolái a nemzeti irodalom fölvirágoztatása körül a szabadságharcot megelőzőleg. Sajnos azonban úgy vagyunk ezzel is, mint sok egyéb tiszteletre méltó dologgal és törekvéssel a mai fölületes, látszat után induló, hebeburgya világban. Egyik fölön be, a másikon ki. Ma tanulják, hallották, vagy olvasták, holnap, holnapután valahogy homályosan még emlékszenek rá, azután pedig ellefejtik, mintha sohasem tudtak volna róla semmit. Csak aki dobol, harangoz, kürtöl, lármáz, föltűnést hajhász, hizeleg, határozott állásfoglalástól óvakodik, igazat senkinek sem mond, annak van hire, népszerűsége s ha valamit összekompilál, innen-onnan kiböngész, ha úgy tetszik produkál, ir, alkot, nohát akkor egyszerre fü-ta, hegy-völgy, ország-világ föltűlenül dicséretét zengi s mindenkinek kötelességszerűleg térde-fejet kell hajtania a nagyember előtt. Igy születnek és szaporodnak az »európai hírű tudósok«, a fölvilágosultság nagynevű bajnokai, — papirosan haszonleső klikkek szervezett reklámirodáiban, a lusta, könnyen hívő, minden alaposágtól fázó s magát vezetni és félrevezetni engedő kényelmes publikum előtt. Az igazi érdemről pedig gyakorta említés sem történik. Sebaj. Végre is az igazi érdem jutalma nem a hiu dicsőség, nem a pajtáskodó, léha dicséret, nem a hirnév, hanem az erkölcsi eredmény.

Uton-utfélen hangoztatják sokpipájú kevésdohányu nagyképek, hogy a teológia előítéletlen épült föl, manap tehát, a szó modern értelmében tudomány nem is igen nevezhető. Mi sem természetesebb, mint az, hogy az ilyen magas vélekedéseket azután lére ereszti minden *kávéházi szociológus*, minden krajczáros zsurnál; ezen a csapáson aztán még a hordárok, bérkocsisok és gyümölcsöskofák közt is fog akadni nem egy, sem kettő, aki egész komolyan vitatkozni akar a hittanítás szükségességéről, valamint egyáltalán az egész teológiai fakultás létjogosultságát is tagadni szándékozik.

Mi szükség van tehát kispapokra, papnövendékekre, szemináriumokra? A humanizmus, a modern világnézet bölcsei nyilván azt fogják mondani, hogy — semmi. Mi értéke van az egyházirodalmi iskolák munkásságának? A káprázatos fölvilágosultság szerint persze, megint csak — semmi. Nem szállunk pörbe az ilyen fölfogással, mert igazán szóra sem érdemes.

Ehelyett egyszerűen utalunk és rámutatunk arra az alapos, ideális, becses munkásságra, a melyet derék kispapjaink az ország valamennyi szemináriumában, lépést tartva a korszellem egészséges irányával, főként egyházirodalmi iskoláik útján kifejtettek. Csak el kellene néha menni az iskolák nyilvános ünnepélyeire, amelyekről oly kevés szereplő világi katolikus vesz tudomást, vagy ha igen, csak úgy a magas harmadik emeletből. Ott meglátszik, meny-

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ágy- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zephyr és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o o vidékre bérmentve küldetnek o o o o o o

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

nyi komolyság, munka, képzettség, tájékozottság jellemzi a magyar ifjúságnak azt a részét, amely az oltár szolgálatára készül.

Kissé különb preparálás ez az élet nehéz harcsterére, mint aminővel világi ifjúságunknak azon — még a mai tetemesen javulófélben levő viszonyok mellett is eléggé jelentékeny — csoportjainál találkozunk, amelyeknek minden ideje, munkaköre, ambíciója, gondja, foglalkozása kimerül a zsurokban, korzóban, aszfaltban, kávéházban, bálteremben s más hasonlóknak, amelyek komoly dolgokról hallani sem akarnak, érzékük sincs hozzájuk, azok előttük szürkék, élvezhetetlenek, unalmasak, érthetetlenek, mert a legszegényetesebb fokban ismeretlenek. Ezer hála Isten, hogy ezek az ifjúsági csoportok nem a mi hitvallásos ifjúságunk soraiban találhatók.

Igy kell mérlegelnünk, párhuzamba állítanunk és méltányolnunk a kispapok munkásságát, tanulmányait, ha kellőleg ismerni és értékelni akarjuk. Ebből a szempontból kell elbírálnunk az egyházirodalmi iskolák *nyomatásban megjelent* munkáit, amelyek már igen szép számmal vannak s amelyek a legszigorubb kritikát is kiállják, föltétlen *irndalmi becses* bírnak, a magyar litteraturának a jelenben éppen ugy szolgálatot tesznek, mint a múltban és éppen ugy becsületére válnak ma, a változott viszonyok és erősen megnövekedett igények között, ahogy évtizedekkel ezelőtt.

Nincsen olyan egyházirodalmi iskola, a melynek több-kevesebb kiadványa ne volna. Miután pedig manap a szociális kérdésre a jövő lelképástorainak különös sulyt kell helyezniök, természetesen a szociális czélt szolgálják a kispapok sajtótermékei is nagyobbára. Hol könnyebb, hol nehezebb formában, hol szépirodalmi, hol tudományos alapon.

Legutóbb az *esztergomi* papnevelőintézet teologusainak nyolcz pompás füzetét vettük. Idegenből fordított színművek ezek többnyire vídám, formában, mindenütt komoly, mély erköcsi tartalommal.

A színművek katolikus körök és egyesületek színpada számára íródtak s rendeltetésüket kitünően betöltik. Lesz még alkalmunk a füzetekkel irodalmi rovatunkban részletesen foglalkozni. Itt most csak mint az egyházirodalmi iskolák szépirodalmi nivójának újabb nyomtatott bizonyítékát mutatjuk be a nyolcz ópust.

A magyar kispapok a szabadságharcot megelőzőleg jól forgatták a tollat, a nagy idők alatt pedig a harci *kardot*. A mai változott helyzetben a társadalmi kérdés avatott ifju katonái, a jövő keresztény Magyarországnak bátor bajnokai, akik ezen lelkes, hazafias munkásságuk közben buzdításra, elismerésre, támogatásra a szó legteljesebb mértékben érdekesek. (h.)

* **Gőzüzem a villamos vasuton.** A nagyváradai villamos vasut sinei már nagyrészen levannak rakva s a villamos vasut üzemét a legjobb esetben is a jövő év február havában nyitják meg. A közuti vasut részvénytársaság tegnap beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben felemlíti, hogy a régi sertésvásártérből kiágazó és a vásártér utcáiban, a belényesi országuton az áruraktár előtti beágazással létesített új összekötő vágány, valamint a v-velencei Templom-térnél a régi teherpályából kiágazó váltótól a Kolozsvári és Kossuth Lajos-utcákon át végig vezetett-

vágány már teljesen kész. A kereskedelmi forgalom könnyebb lebonyolítása szempontjából nagy fontossággal bír, hogy ezen vonalakat a teher forgalomnak mielőbb adják át s az érdekeltek kereskedők ez irányban már mozgalmat is indítottak. Erre való tekintettel a közuti vasut részvénytársaság kéri a tanács engedélyét, hogy amíg a villamos vasut teljesen elkészül, a fentebb megnevezett utvonalakon teherkocsik vontatását gőzmozdonyokkal végezhessek. A város közönségére semmi kellemtelenséggel nem jár, a kereskedőkre pedig csak előnyös, ha a teherszállítmány közvetlen az üzletük előtt lesz leadva, minden fuvar elkerülésével.

* **Az iparoktatási bizottság ülése.** Nagyvárad város iparoktatási bizottsága pénteken, október 27-én délután 4 órakor ülést tart a városházán.

* **Egy hazafias határozat.** Zala vármegye törvényhatósági bizottsága pártolás és hasonló eljárás céljából megküldötte Nagyvárad városához azon közgyűlési határozatát, amelyet a képviselőházi többség vezértérfinak szeptember 23-iki királyi fogadtatása alkalmából hozott. A koalíció vezérbizottságának eljárását helyesli Zala vármegye s kimondta, hogy az áldatlan, szomorú politikai állapot okozói azok az idegen tanácsosok, akik gyűlölettel vannak eltelve Magyarország iránt. Károsnak tartják továbbá, hogy az ország ügyei felett a tanácskozások és rendelkezések Bécsben, idegen tanácsosok körében történnek. Kéri a törvényhatóság a vezérbizottságot, hogy mindaddig, amíg rendezett állapotok lesznek, a koronával vagy magyar honos megbizottaival csak Magyarország területén tárgyaljanak. Ezen határozatát Zalamegye megküldi a vezérbizottság tagjainak, az összes törvényhatóságoknak és felterjeszti az országgyűlés képviselőházához. — Zala vármegye egy másik határozatát is megküldte Nagyvárad városának, amelyben a képviselőház újabb elnapolása ellen kél ki.

* **A jogakadémia kegyelete.** Mint minden évben, ugy az idén is, halottak napján hogy az ősi szokás csorbát ne szenvedjen, kivonul az akadémia ifjúsága a halottak csendes otthonába és emlékbeszédek kíséretében fogja a megboldogultak emlékét felidézni az élők szívébe. Igy a Szigligeti szülőházánál és Hoványi volt igazgató sirjánál *Majos* Jenő mondja a beszédet. Siposs Árpád jogtanár sirjánál *Nagy* Jenő. *Fekete* Ferencz Személy jogtanár sirjánál. *Lévay* Béla a Szigligeti színházánál mondja el a beszédét. *Lukács*, *Pelle* János, *Suhajda* pedig az elhunyt kollegák felett mondanak beszédet.

* **Tiszti főszemle.** A közhadseregbeli főszemle folyó évi november hó 4-én délelőtt 9 órakor a helybeli vár tornatermében tartatik meg. A megjelenő tartalékos havidíjasok kötelesek egy kitöltött személyi tudósítványt (Personálnachweis), az ajánlati jegyet Widmungskarte) és az utolsó kinevezési okmányt magukkal hozni. A személyi tudósítvány 8. és 9. rovataiba a német nyelvű szöveg alá ennek magyarra való fordítása is beírandó és ezen rovatok tartama hivatalosan igazolandó, ami a nyilvános szolgálatban állók számára a közvetlenül előjáró hivatalfőnök által, a magánvállalkozók szolgálatban állók és egyéb élethivatásuk számára pedig az illetékes járási tisztviselő által eszközözendő.

* **Házasság.** A nagyváradai előkelő leányvilág egyik bájos és kedves tagjának eljegyzéséről kaptunk örvendetes hirt. *Nadányi* Jenő tekintélyes biharmegyei földbirtokos nagyműveltségű leányát *Nonkát* eljegyezte az arany ifjúság egyik kiváló tagja *itj. Márkus* János városi pénztári ellenőr, lapunk volt derék munkatársa, *Márkus* János hegybíró fia. A két előkelő család ezen örvendetes eseménye

alkalmából őszinte szívből küldjük mi is üdvözlőnk. — Tegnap délután tartotta esküvőjét *Bányay* Lajos, nagybányai tekintélyes kereskedő *Weisz* Sárika kisasszonnyal, *Weisz* Mór nagyváradai kereskedő kedves és szép leányával.

* **József kir. hercege szobrára.** Bizonyára az egész országban élénk viszhangra talál Budapest székesfőváros felhívása, mely tegnap érkezett Nagyvárad városához. Budapest törvényhatósága elhatározta, hogy a főváros területén szobrot emel közadakozásból a magyar nemzet által szeretett legmagyarabb József kir. hercegnek. A főváros e célra 20,000 koronát szavazott meg. Meleg, hazafias kegyeletből áthatott átiratban kéri fel Nagyvárad városát, hogy a szoborra adományt szavazzon meg s a város területén gyűjtést indítson.

* **A szegény orvosi állások.** Évek óta huzódik a városi szegény-orvosi állások szervezésének ügye. Erre nagyon is szükség volna Nagyváradon, mert a tisztí orvosok nem képesek a sok teendő mellett a szegény betegek gyógykezelését a kívánalmakhoz mérten teljesíteni. A közegészségügyi szakszabotmány, okt. 28-án délután foglalkozik a kérdéssel. Az ülésre a következő meghívót bocsátotta ki a szakszabotmány:

Nagyvárad város közegészségügyi szakszabotmányának tagjait a város új székházának szakszabotmányi termében folyó hó 28-ik napján d. u. 5 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1905. évi október hó 25-én. Dr. *Konrad* Márk, elnök. Tárgy: A V.-Velence városrész lakosságának beadványa szegény-orvosi állás felállítására tárgyabani vélemény.

* **Alattomos rablók.** Az Ugra községhez tartozó Szilasi pusztá kondása *Kogyilla* György hétfőn Váradon járt, hogy a szokásos téli bevásárlásokat teljesítse. Mikor hazfelé indult ráesteledett. Betért Körözs-utcán egy korcsmába, mely a lóvásártérre nyílik. Amint itt borozgatott, két ismeretlen csavargó melléje szegődött és azt mondták a kondásnak, hogy ne pocsékolja itt a pénzét, hanem jöjjön ő velük és ők szívesen rendelkezésére fogják bocsájtani lakásukat. A szegény kondás hitelt adott a két gazember szavainak velük ment. A két csavargó erre kicsalta őt a város végére és ott az egyik rárohant a mitsem sejtő Kogyillára és alaposan elpáholta, hogy eszméletlenül terült el a földön, mire a két csavargó megmottozta és hetvenhat korona nyolczvan filléryi pénzének elrablása után elszöktek. A rendőrség a vakmerő utonállók kiderítésére a nyomozást megindította.

* **Miksa császár gyóntatója.** Párisban tegnapelőtt meghalt *Lanusse* atya, Miksa császár gyóntatója, ki a legutolsó pillanatig a császár mellett volt és a császárság történetéről érdekes emlékiratokat szerkesztett. Az emlékiratokat most Ferencz József királyunknak hagyta és rábizta, hogy ezek az iratok nyilvánosságra kerüljenek-e.

* **Betörés.** Közeledik a tél, bizonyítja az idő is, de legjobban az a sok betörés, melyet már eddig elkövettek. A télkibát tolvajok osztálya már működésben van, következnek az élelmi szerek tolvajai. Az idej nagy szárazság szinte elviselhetetlen drágaságot hozott, e drágaságot a tolvajok ugy akarják csökkenteni, hogy a mások élelmi szereiből kosztolnok a tulajdonos beleegyezése és tudta nélkül. Tegnap éjjel is *Huvé* Mihály Kolozsvári utcai 69 számú házába törtek be, eddig ismeretlen tettesek, minekutána ott a kamarában jól felpakoltak, tovább állottak, magukkal vitték a kamara lakatját is. Ugy látszik e ház iránt különös előszeretettel viseltetnek a tolvajok, amennyiben ide már az elmúlt évben is többször betörték. Kezdetnek is elég, de milyen lesz a vég.

* **Ruhabeszerzésre** ajánljuk az uri közönség szives figyelmébe **Lebovits és Weisz** angol uri-divat szabó cégét Nagyvárad, *Fő-utca* Orsolya-zárda-épület.

x **A Lloyd-kávéházban** ma este *Dula* Miklós elsőrendű cigányzenekara hangversenyez. Jó italok és figyelmes kiszolgálásról gondoskodva, szíves pártfogást kér tisztelettel *Kurtág Dezső*, kávé.

IRODALOM.

A keresztény tökéletesség gyakorlása.

Irta: *Rodriguez* Alfonz, fordította és átdolgozta: *Tóth* Mike L. J.

Kalocsa, 1905. 3 kötet. 7 kor. 75 fillér. Kötve 9 kor. (bérmentesen küldéssel.)

Rodriguez Alfoznak, a XVII. század moralistájának három kötetes nagy asketikus irányu munkája *A keresztény tökéletesség gyakorlásáról* mai napig felülmulhatatlan a maga nemében. És éppen azért dacára az asketikus (hitbuzgalmu) örvendetes fellendülésének. *Rodriguez* művét nem pótolja semmi más hasonló munka ma sem.

A keresztény tökéletesség gyakorlása a spanyol eredetiben husz kiadást ért s a világ minden nyelvére le van fordítva.

Magyarra a XVII. század végén *Illyés* András erdélyi püspök fordította le először. A mult század hetvenes éveiben *Kubinszky* Mihály kalocsai kanonok adta ki újra, az első két kötetet *Jáky* Ferencz ostii lelkész fordította, a harmadikat *Tóth* Mike jézustársasági atya, a magyar asketikus irodalomnak három évtized óta fáradhatatlan művelője.

Most ugyancsak *Tóth* Mike dolgozta át az egész nagy 122 nyomtatott ivre terjedő munkát. Az átdolgozásnál és fordításnál, azon kívül hogy a fordítás magyaros és könnyed legyen, két irányelvet tartott szem előtt. Egyik az, hogy minden rendű és nemű keresztény lelki olvasmánnyal használhassa a munkát s ezért azt, ami csak különös állapotra szól, azt kihagyta, vagy megváltoztatta. Másrészt pedig az olyan képeket, hasonlatokat, történeteket, melyek ellenkeznek mai tudományos felfogásunkkal, vagy a tárgyalás komolyságán csorbát ejthetnének elhagyta a munkából.

A mű három nagy egyenkint mintegy 40 ives kötetre oszlik. Hogy cselekedetünk jó legyen, a szándéknak is jónak, tisztának kell lennie. Ehhez járul a buzgóság főszköze az imádság, a lelkiismeretvizsgálása, akaratunknak Isten akaratával való egyezése és a lelkiélet kiindulási pontja az önmehtagadás. Ez képezi az I. kötet tárgyát. A II. az erények alapja az alázatosság és szerénység tárgyalásából indul ki, majd utasítást ad, miképpen viselkedjünk a kísértések közt s végül a lelki élet örömeivel az áldás és a szent mise-áldozattal ismert meg. A III. kötet pedig a szerzetesi életnek van szentelve s a tisztaság, szegénység, engedelmség és a testvéri és rokoni szeretet képezik tárgyát.

E könyv nélkülözhetetlen vezér az elmélkedő lelkeknek s kimeríthetetlen kincsésbánya az egyházi szónokoknak. Melegen ajánljuk ugy a világiaknak, mint az egyháziaknak.

Kiállítása csinos, nyomása tiszta, betűje nagy, ára nagyságához (122 iv!) bámulatos olcsó, csak valami titkos Maecenás bőkezűsége tette lehetővé, hogy ily alacsony árban adhassák. Tolle, lege. *Dr V. Gy.*

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: d. u. *Medea*, ifjusági előadás, este: *Michu* leányok.

Péntek: *Michu* leányok.

Szombat: *Michu* leányok.

Vasárnap: d. u. *Dunanán* apó és fia utazása. este: *Józi*.

Medea.

A hajdani ellenfelek ime szövetségesek lettek. Pár évtizeddel ezelőtt a romanticizmus és a klasszicizmus halálos ellenségek voltak. Most mind a kettőnek erős ellensége támadt: a költészet nélküli költészet, a dramatizált pornográfia, a dialogizált unalmas fejtegetések. Ez ellen sikra kellett szállnia az igazi költészet minden válfajának. A harcz most már a költészet nevében folyik s bár a romantika halad elől a csatasorba, de győzelme az egész költészetnek, a nemes iránynak biztosítja a babért. *Cyano* diadala győzelemre segíti *Medeát* is.

Győzelemre segíti nemcsak az intelligencia, hanem az egész közönség előtt. Megcsömörlött a közönség a nyers hustól. Üde, tiszta léghőrt keres a színházban, költészetet a színpadon, legyen az klasszicizmus vagy romanticizmus. És meg is találja, mihelyt akarja.

Nagyváradi közönsége akarja. Nem reméltük, hogy olyan nagy számú közönség nézze meg a *Medeát*, mint a tegnapi. Elismerés illeti érte a közönséget, de az igazgatóságot is, mely az izlésnek ezt a nemesedését észrevette és elősegíti. Következzék a folytatás.

A folytatás azonban legyen haladás is. Mindenek előtt klasszikus darabokat jobban be kell tanulni, nehogy legklasszikusabb a sugó működése legyen.

A több szereplők pedig, kivált a monológ-szerű hosszabb lélekzetű részleteket jobban dolgozzák ki, tegyék változatosabbá, mert különben unalmassá válnak.

Hogy egyebet ne mondjunk, *Szarvasi* (Jason) igen jó volt, mikor kevés volt a monológja; hosszabb lélekzetű helyeknél egyformasága miatt előadása nem hatott. Ellentéte *Medea* személyesítője, *Angyal* Ilka. Megjelenése, hanghordozása festőien realiztikus, szerepének komor fenségéhez illő; a mellett az érzések minden változata felett uralkodik. Elismeréssel kell megemlékeznünk E. *Kovács* Mariskáról (Creusa) is; külön kiemelve végtelenül bájos, kedves görögös maszkját és jelmezét. A külsőség tekintetében *Peterdy* (Kreon) ezuttal csalódást hozott: kitűnő maszkja mellé a lehető legkevésbé királyi gunyát vette fel. Valami ócska hálókabát benyomását keltette.

Efféle külsőségekkel nagyon sokat lehet és kell is klasszikus darabon emelni; ezzel hozza közelebb, teszi érthetőbbé a távoli időknek úgy is kevésbé közvetlen határu gondolatvilágát a modern nézőközönség számára.

Dr K. A.

Michu leányok bemutatója. Általános érdeklődéssel néz a publikum a színház mai estéje elé, mikor *Messenger* francia zeneszerző híres operettje, a *«Michu leányok»* bemutatója lesz. A fülbemésző, bájos melódiák s az ügyesen összeszövött mese kellemes élvezetet ígérnek. Az egész énekes gárda felvonul a darabban, melyet ambícióval tanult be a társulat. A két *Michu* leány *Aradi* Aranka és *Gerlaci* Hermin lesz, az öreg *Michu* pár kedves alakját T

Pogány Janka és *Bérczi* Gyula mutatják be. *Hálás szerepe* lesz *Tihanyi* Miklósnak egy táborkor személyében. Az előre látható nagy sikerre való tekintettel az újdonság három estén egymásután kerül színre.

Ifjusági előadás. Ma délután 3 órakor lesz a szezon első ifjusági előadása. A tegnapi este felelevenített klasszikus dráma: *«Medea»* kerül előadásra mérsékelt helyárák mellett. Az előadáson résztvesznek tanáraik vezetésével az összes helybeli középiskolák növendékei.

Z E N E.

Weston Willy hangversenye. Városunk hangversenyközönsége a legnagyobb érdeklődéssel várja *Weston* Willynek, az ismert nevű magyar Wagner-interpretatornak október 31-én a kereskedelmi Csarnok disztermében tartandó Wagner estélyét, melyen a művész a következő műsorral szerepel: 1. Wagner-*Weston*: *Niebelung* ábránd. 2. Wagner — *A Walkürök lovaglása*. 3. Wagner: *A tűzvarázs*. (*Walkürből*.) 4. Grieg: *Az erdei manó* (*Der Kobold*). 5. Wagner: *Siegfrieds halála*. 6. *Weston*: *Magyar ábránd*. 7. Wagner-*Liszt*: *Isolda szerelmi halála*. 8. *Rachmaninov*: *Irohida*. *Cis moll*. 9. Wagner-*Bülow*: *A nürnbergi mesterdalnokok előjátéka*. — *Dr Fodor* Oszkár pedig a következő dalokkal vesz részt a hangversenyen: 1. *Meyerbeer*: *Ária a »Prófétá«-ból*. 2. *Carl Nosedá*: *Versiegh Thuänen*. 3. *Georges Birt* — *Pastozale*. 4. *Kücken*: *Die stile Wassarosse*. 5. *Leoncavallo-Denna* vorei morir. 6. *Clral Bohm*. *Commela müt*. (*Still wie die Nacht*.) — Jegyek válthatók *Vidor* Manó könyv- és papirkereskedésében.

EGYESÜLETEK.

Tanítók köre.

A nagyváradi tanítók köre, a mely pár éven keresztül szünetelt, tegnap újból megkezdte működését. Tegnapi volt a kör ünnepélyes megnyitása a Tanítók Köre helyiségében, mely alkalommal a terem zsufolásig megtelt a kör tagjaival s azok hozzátartozóival.

Az ünnepélyt egy quartett vezette be, mit *Szenikereszti* Tivadár, *Kovács* Lajos, *Huszár* László és *Jerzsák* Árpád remekül adták elő. Azután *Bodnár* János és *Balogh* Károly léptek a felolvasó asztal elé. *«Mozaik»* címen az életből vett mulattató színes és tanulságos apró szemeket zártak össze. Ez annál is inkább érdekes, mert egészen új eszme. A fölvaltva előadók sok tapsot kaptak. Ezután *Mikussay* Margit énekelt magyar nótákat. Kellemes, lágy hangja nagy tetszést aratott. A zongora kíséretet *Pál* Ilonka a kiváló zongorajátékos szolgáltatta. Játékáról csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. Megható volt a *»Kiséret«*-en melodráma, melyet *Várady* István hatatosan adott ugyancsak *Pál* Ilonka zongorakísérete mellett. Végül *Huszár* László hegedült egy XVI. századbeli áriát. Színes játéka, valamint *Jerzsák* Árpád harmonium kísérete nagy tetszést arattak.

Itt említjük meg, hogy a tanítók körét ezután minden nap nyitva tartják a kör tagok számára. Minden hét szerda délutánján összejöveteleket s havonként legalább egyszer hangversenyt rendeznek.

Népnevelési egylet gyűlése. A *»Biharvármegyei Népnevelési Egylet«* választmánya ma, csütörtök délután 5 órakor (Nagypiac-tér közs. polg. fiu iskola földszint 10. ajtó) gyűlést tart.

Magántisztviselők családi estélye. A *»Nagyváradi Magántisztviselők Egyesülete«* ma csütörtökön este 9 órakor családi összejövetelt rendez, amelyen vetített képekkel illusztrált felolvasást tart. A felolvasás tárgya: *»A Magas-Tátra és környéke«*. Az előadás érdekesnek és élvezetesnek ígérkezik.

TÁVIRATOK.

A válság.

Kérdések.

Budapest, okt. 25. (Saját tud. táv.) A holtpontra stagnáló válságban mindössze egy-két kérdés tud csupán érdeklődést kelteni. Milyen lesz hát az új kormányprogram? Mi van a haladókcal? Kik lesznek az új főispánok? És ugyan milyen eszközökkel akarnak operálni? A kormány, mely egyre igéri, hogy bemutatja programját, most visszavonhatatlanul utolsó terminusnak *szombatot* jelölte meg. Szombaton öt órákor fogadja a vizivárosi deputációt s ekkor azután csakugyan közrebocsátja programját. A felhivatalos azt írja, hogy a kormány most majd egymásután igyekszik tette-váltani ígéreteit, a képviselőház elő terjesztendő javasataival, ezek között első sorban a *választási reformmal*.

Látni való tehát, hogy a kormány programja sikerében erősen bizik.

Ezzel szemben Fejérváry egyik régi politikai barátja úgy nyilatkozott, hogy a kabinet megbízatása ellentmond önmagának. Ezért fog kudarcot vallani. Kettős jellege van. Egyik az agitatórius tevékenység, másik a rendesinálás. E kettő egymással meg nem fér s az országos passzív ellentállás varázserején megtörik.

Az új kormánypart.

A haladók hír szerint a jövő hét elején alakulnak — alkotmányparttá. Állítólag 45-en vannak. Más verzió szerint új klubjuk már szombaton este megnyílik. A főrendiház Fejérváry-pártja Csekolics Endre gróf lakásán szándékozik alakuló értekezletet tartani.

Tisza István gróf holnap Budapestre érkezik. Nyilván, hogy gyönyörködjen régi hivei állásfoglalásán.

Új főispánok.

Hámos László gyöngyösi, **Sárközy** Aurél komárommegyei főispánok legnagyobb valószínűség szerint lemondanak. **Hámos** utóda hír szerint **Kubinyi** Géza lesz, bár másoldalról megczáfolják ezt a hírt azzal, hogy Kubinyi nem fogadta el a följánlott főispánságot. Emlegetik **Lipsey** Adám hevesmegyei főispánságát is, **Andrássy** Mihály esztergomi alispán, aki vármegyéjével szembe helyezkedett a passzív rezisztencia kérdésében, szintén lemondott. **Taly** István az új pestmegyei főispán pedig mentegődzik s azt mondja, csak azért vállalkozott, hogy a kormány s a törvényhatóság között egyetértést hozzon létre. **Fazekas** Agoston pestmegyei főjegyző oda nyilatkozott, hogy a vármegye nem tételezi föl Talyról, hogy a hazafias tisztviselőket fölfüggeszti. Ha mégis megtenné, a törvényhatósági és közigazgatási bizottság bajosan fogja a fölfüggesztettek helyetteseit akceptálni.

Szell Kálmán.

Szell Kálmán kijelentette, hogy mandatumát legközelebb leteszi, ha a viszo-

nyok nem javulnak. Ez esetben többé semmi szín alatt nem vállal mandátumot, miután a kibontakozásnak halvány reményét sem látja.

A Zeysig-ügy.

Budapest, október 25. (Saját tud. táv.) Bakonyi kihallgatta Feketét és Banethet. A vádtanács azért helyezte szabadlábra Dénest mert köztisztviselő s így szökésétől nem kell tartani.

Norvégia ügye.

Budapest, október 25. (Saját tud. táv.) Krisztiániából jelentik, hogy a norvég kormány már kiszemelte azokat a diplomátákat, akik Norvégiát képviselni fogják. Hír szerint Nausen Frithof washingtoni követ lesz.

Budapest, okt. 25. (Saját tud. táv.) Londoni je entés szerint a lapok hivatalosan megczáfolják azt a hírt, hogy az angol kormány befolyást gyakorolt volna Károly herczegre a norvég trón elfogadása dolgában.

NYILTTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű tükör, réz- és vasbutorok a lehető legszolidabb árszámítás mellett a **legszébb kivitelben** szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelet mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások** a legjutányosabb árszámítás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyvárad
cipő- és csizmagyár“

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézmunka cipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott áron.

Bumbera Imre

polgári- és papi-szabó
Nagyvárad, „Bazár“-épület, színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségű ŐSZI és TÉLI** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legegészségesebb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **SIMA, FEKETE** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reveranda, címáda** és egyházi **kvadrátusokból**. **Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legzöldebb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka, jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseit kérve, maradtam kitünő tisztelettel:

Bumbera Imre,

1848.

polgári- és papi-szabó.

Dr. Adorján Ármin

ügyvédi irodáját

Nagy-Teleki-utca 5. sz.

(Köblös-házba) 1355.

helyezte át.

Ragályos betegségek től,

mint **typhus, cholera**

megkíméltettek azok, akik

közönséges ivóvíz helyett a

bacteriummentes **MOHAI**

ÁGNES-

vizzel éltek.

Sz. 29.1092.
M. k. áll. bakteriologiai intézet
Budapesten.

Nem kevésbé jellemző a forrás kitünő tulajdonságai egyikért a tisztaságára nézve az 1902. febr. 18-án megejtett bakteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előrebocsátott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a **mohai Ágnes-forrás vize bakteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.**

Budapesten, 1902. febr. 18.

Dr. Preisz Hugó s. k.

a m. kir. állami bakteriologiai intézet vezetője, ny. r. tanár.

Főraktár: **Kiss Károly** czégnél.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután tartotta teljes ülését, Huzella Gyula kir. keresk. tanácsos elnöklete alatt.

Az ülés megnyitása után az elnök közléseit olvasták fel, az időközben beérkezett és elintézt ügyekről, miniszteri leiratokról. Az érdekesebb adatok a lapokban már közzétették. — Az elnök közléseit, valamint az ügyforgalomról szóló titkári jelentést és a pénztárnok jelentését tudomásul vették.

A kereskedelemügyi miniszter leiratban értesítette a kamarát az iparfelügyelet és kárvizsgálat decentralizációjáról. — Tudomásul vették.

Ezután a kamara 1906. évi költségelirányzatát állapították meg. A kiadásokat 25824 koronában, a bevételeket pedig 25850 koronában állapították meg s így a maradvány 26 korona.

Pocsaj község hetivásár engedélyezés iránti kérelme tárgyában ugy az iparos, mint a kereskedő osztály azon javaslatot terjeszti a teljes ülés elé, hogy a kérelmet utasítsa el Biharvármegye. — Az osztályok javaslatát elfogadták.

Bihardiószeg község országos vásárainak két napon leendő tarthatását kérte a minisztertől, aki véleményes jelentést kér a kamarától. — Az iparos és kereskedő osztályok javasolják, hogy a teljes ülés az esetre véleményezze a vásárok két napon tartását, ha az eddigi hat országos vásár helyett évenként négy országos vásár lesz Biharvármegye. — Elfogadták az osztályok javaslatát.

A kereskedelemügyi miniszter véleményét kért a kamarától Nagyvárad városának az élelmiszerek mesterséges megdrágításának megakadályozása és a piaci rendtartás céljából alkotott piaci szabályrendelet tárgyában. — Az osztályülések a szabályrendelet jóváhagyásának véleményezését javasolják. A teljes ülés elfogadta az osztályok javaslatát.

Sipos Árpád szerkesztő a miniszterhez terjesztett azon javaslatának pártolását kérte a kamarától, hogy a betegségyező pénztárak székhelyén azok orvosai, a vidéken pedig a hatósági kórorvosok ingyen mondjanak véleményt, hogy az iparos és kereskedő pályára lépő tanoncok alkalmasak-e a választott pályára. — Az osztályülések akként javasolják a kérelem támogatását, hogy az ipartörvény revisiójánál megfontolás tárgyává tétessék. — A teljes ülés ebben az értelemben határozott.

A kassai társ kamarának átirata felett, melyben az ipartörvény revisiójánál a kereskedő tanoncok előképzettségének megállapítását czélozza, napirendre tértek.

Ily. Moskovits Mór kamarai beltág indítványt nyújtott be a kamarához az iránt, hogy a kamara sürgősen foglalkozzék a munkáskérdéssel és lépjen érintkezésbe mindazon faktorkkal, amelyek ezen nagy feladat előrevitelé-

ben segédkezhetnek. Különösen szükségesnek tartja a gyári és ipari munkások balesetbiztosítását, továbbá az elaggott vagy betegség folytán munkaképtelen munkásokról való gondoskodást, valamely progresszív ipariadó alapján létesítendő alpból. Az iparos osztály az indítvány tanulmányozására egy hat tagú bizottság kiküldését javasolja. A teljes ülés az iparos osztály véleményét magáévá tette s az indítvány tanulmányozására kiküldte a bizottságot.

A székelyhidi ipartestület megkeresése folytán az iparososztály javasolja a teljes ülésnek, hogy a szökevény tanoncok és segédek visszahozatala tárgyában kibocsátott miniszteri rendelet visszavonása iránt írjon fel a miniszternek. A rendelet szerint ugyanis a visszahozatás költségeire 10 korona előleget kell lefizetni az illető iparosnak. — Az osztályülés által kifejtett indokok alapján a teljes ülés elfogadta a iparosztály javaslatát.

Apróbb ügyek elintézése után a teljes ülés véget ért.

Nagyváradi hetivásái.

A nagyváradi piacon 1905. okt. 23-ikán okt. 24. napján tartott vásárban eladott természetiek és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15'60 15'40 15'20 Kétszeres buza 13'20 13' — 12'80 Rozs 12'40 12'20 12' — Árpá 13'20 13' — 12'80 Zab 12'40 12'20 12' — Tengeri 16' — 15'80 15'60. Borsó 40' — Lencse 44' — Bab 30' — Köleskása 30' — Burgonya 4'60 100 kiló lángliszt 27' — Zsemlyelisz 25'50 Fehérkenyérlisz 25' — Barnakenyérlisz 22' — Széna fuvarral 7' — Szalma fuvarral 2' — Sőt szalonna 160' — Zsup-szalma — 18. A'om-szalma — 12. 1 köbméter bükkfa 6' — Tölgyfa 5'60. Cserfa 6'50. 1 kiló marhabus I. o. 1'12, 1 kiló marhabus II. o. 1'04, 1 kiló marhabus III. o. — 96 1 liter ó-bor 1'12, 1 liter új-bor 1'04 — liter pálinka — 96, 1 liter szilvapálinka 1'60, 1 liter szesz 2' — 1 mm. kősz 21'80. 1 mm. nyers faggyu 50' — 1 mm. olvaszt. faggyu 70' — 1 mm. szappan 50' — 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. ma yar gyapju 1' —. hltr. ó-bor 64' —. 1 hltr. újbor 40' — 1 mm. mész 1'80. 1 mm. kemény faszén 3'20. 1 mm. puha faszén 3' — 1 hltr. kendermag —. 1 hltr. köles —. 1 hltr. repce —. 1 hltr. dió 36' — 1 hltr. mogyoró —. 1 hltr. aszalt szilva —. 1 kg. savanyu káposzta —. 1 kg. szalonna nyers 1'76. 1 kg. serlésűs 1'36. 1 kg. vereshagyma — 24. 1 kg. foghagyma — 40. 1 kg. bors 240. 1 kg. paprika 4'50. 1 kg. barna kenyér — 20. Egy liter kőolaj — 44.

Forgalmi kimutatás 1905. okt. 23-án

Tiszta buza körülbelül 3500 hltr. Kétszeres buza 300 hltr. Rozs 1000 hltr. Árpá 200 hltr. Zab 300. hltr. Tengeri 100 hltr. Burgonya 180 hltr.

Lábasjészagok: Hizott sertés mintegy 82 drb. Félhizott 100 drb. 2 évestől feljebb 120 drb. 1 évestől 2 évesig 250 drb. Stüldő 274 drb. Malacz 257 drb. Vágó marha 228 drb. Jármos ökör 245. drb. Fejős tehén 235 drb. Borju 277 drb. Bivaly 10 drb. Juh és kecske 300 drb. Ló 329 darab.

Marha ártáblázat 1905. évi okt. 23-án.
1 pár I-ső rendű jármos ökör 600—740 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 500—600 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör 350—510 korona.
1 drb fejős tehén 150—360 kor., 1 drb vágó ökör 170—330 kor. 1 drb. vágó tehén 160—310 ökör
1 drb veres borju 35—55 kor. 1 drb. fél éves borju 55—85 kor., 1 drb egy éves borju 65—140 kor., 1 drb két éves borju 75—200 korona. 1 drb hizott sertés 108—122 kor., pár fél éves sertés 38—50 kor., 1 pár egy éves sertés 75—95 kor. 1 pár két éves sertés 75—95 korona. 1 drb. igás ló 160—340 korona. 1 pár ökörbőr 44—50 kor., 1 pár tehénbőr 32—40 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lóbőr 10—20, korona.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, okt. 25.

Buza okt. — — — —	16'38
Rozs okt.-re — — — —	13'16
Tengeri április 1906 — — — —	13'38
Zab ápr.-ra — — — —	13'16
Repcze aug.-ra — — — —	21'06

Értéktözsde.

Budapest, okt. 25.

Oszták hitelrészvény — — —	678'—
Magyar hitelrészvény — — —	706'—
Leszámitoló bank — — —	499'—
Rimamurányi — — —	548'—
Oszták-m. államvasuti részvény	681'75
Közuti vasut — — —	582'50
Városi villamos vasut — — —	316'50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 okt. 25-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — —	114.30
Magyar koronajárdék 4% — — —	95.60
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — —	86.55
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.25
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön —	2.29
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	160'—
Oszták járdék papirban — — —	100'—
Oszták járdék ezüstben — — —	100.90
Oszták járdék aranyban — — —	119. —
Oszták korona járdék — — —	100. —
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	1.60
Oszták-magyar bankrészvény — — —	16.42
Magyar hitelbank részvény — — —	785'—
Oszták hitelbank intézeti részvény —	849.50
Oszták-magyar államvasuti részvény —	16.70
20 frankos arany (Napolendor) — — —	19.14
Német birodalmi márka — — —	117.45
London vista — — —	240.30
Páris vista — — —	95.50
20 márkás arany — — —	23.49

A szerkesztésért felelős:

Dr. V U C S K I C S G Y U L A.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy raktárunkat

AJTAY GYULA ÉS TÁRSA CZÉG

Nagyvárad Bémer-tér, a Pannonia-szálloda mellett.

most már teljesen felszereltük s állunk a t. vevőközönség rendelkezésére. Állandó raktár: Női-, férfi- és gyermek-fehérműekben. — Női ruhaszövet különlegességek. — Kitűnő mosó barchetek. — Chiffonok. — Vászna. — Paplan, madracz, szalmazsák. Bélésárak. — Rövidárak. — Nyakkendők és keztyűkben. — Jäger alsóruhák felnőttek és gyermekek részére minden nagyságban. Mintákat készséggel küldünk.

Pontos kiszolgálás. — Szabott árak. — Kitűnő árak.

Kiváló tisztelettel: Ajtay Gyula és Társa.

Világhírű
előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egészségnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben** a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsámban, hányatoknál.

2. **Alteti vérbőségben, vérpanaszban, aranyérben** s az ezzel járó rászokás s kedélykór szokásos székrekedéseivel.

3. **Máj- és lépdegánatokban**, az epe kivetési csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a poszterj és váltólázakból származott lépdegánoknál.

4. **Fejlődési sápkórban** s az ezen alapuló hőszám zavaroknál, a görvéllykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál**, a kezdődő **hugykó** és **fővényleterakodás** eseteiben kitűnő **hugy-savoldó**.

6. **A méh idült tömüléseivel, dagainál, fehér folyás s rendetlen havazásnál.**

7. **A nemi részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórban**, egyáltalában gyermekeknek a szervezet ép és erős kifejlődését vas és méz tartalmánál fogva meglepően elősegíti, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál, s különösen borral vegyítve a háztartásoknál általános használatba van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére.

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése

NAGYVÁRADON.

ÚJ KÁRPITOS-ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben, a Stern-féle palotában (Olaszi, Fő-utca, a Széchenyi szállodával szemben) saját cégünk alatt

kárpitos és díszítő műhelyt nyitottunk.

A legmagasabb szakismerettel fogunk igyekezni, ezen szakmába vágó munkákat a legerősebb árakban és kivitelben izléseken eszközölni.

Jelen ígérletünk feljogosít bennünket az, hogy Szolga Ferencz ur, cégünk beltagja, ki helyben a Preis M. és Fia cég elsőrendű butorüzletében **huszonnyolc éven** keresztül mint művezető volt alkalmazva s ezen idő alatt mindenkori igyekezete volt az igen tisztelt megrendelőit a legteljesebbre kielégíteni.

Most, hogy saját kárpitos és díszítő műhelyünk megnyílt, kettős ambícióval oda fogunk hatni, hogy a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljük és megtartsuk.

Kiváló tisztelettel

Szolga Ferencz és Sándor,
kárpitos és díszítők,

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Az elmúlt
rendkívül
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 46. N.-küküllőm.

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít.

Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcai szoba s a hozzá tartozó melléképületekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál» Kossuth-utca 4 szám. 11262

„Nagyvárad Hitebank”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket**
nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsű-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

HIRDETMÉNY.

A »Biharmegyei takarékpénztár» 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicseréltnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében **1 db. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**

Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.